

РОЗДІЛ I

Теорія і практика перекладу

УДК 81'25'22-13:81'42

Надія Андрейчук

Репродуктивна інтерпретація тексту: у пошуках канонів відтворення культурного семіозису в перекладі

Стаття присвячена розгляду репродуктивної інтерпретації як методу аналізу тексту. Запропоноване лінгвсеміотичне бачення комунікативного процесу ґрунтується на його тлумаченні як процесу кодування, декодування та перекодування структур смислу із застосуванням лінгвокультурного простору як моделі життєвого світу людини. Комунікативно-орієнтований процес кодування культурних текстів розглядається як культурний семіозис та постулюється, що життєвий світ людини як середовище кодування (знакотворення) та декодування (інтерпретації) смислів є одночасно середовищем культурного семіозису. Обґрунтовано можливість використання лінгвсеміотичної категорії лінгвокультурного простору для тлумачення репродуктивної інтерпретації у процесі перекладу. Сформульовано низку канонів, які є визначальними для застосування лінгвсеміотичного підходу до аналізу перекладного тексту в перекладознавчих студіях: 1) канон комунікативної інтенції автора; 2) канон відтворення «вихідних» кодів із використанням лінгвокультурного простору як моделі інтерпретації; 3) канон «конгеніальної установки» щодо предмета; 4) канон повноти відтворення.

Ключові слова: репродуктивна інтерпретація, життєвий світ людини, лінгвокультурний простір, кодування/декодування/перекодування тексту, культурний семіозис, перекладознавчі дослідження.

*Культура є простором свідомості
для породження семіозису
Ю. М. Лотман*

Постановка наукової проблеми та її значення. Споконвіків знаки привертали увагу філософів та мовознавців. У філософських системах античності питання про зв'язок між словами, речами та їх іменами узагальнене як гносеологічне питання співвідношення знака і позначуваного. Від самого початку виразнено те, що сьогодні вважають фокусом семіотики: *sign-ification* – процес породження значення. Сам термін *семіотика* наводить на думку про традицію радше ніж гомогенну сукупність доктрин (докладніше про знак у контексті філософських досліджень див. [1, с. 37–44]. Період стоїків, Середні віки з їхніми *modi significandi*, XVIII ст. з Джоном Локком, Готфрідом Вільгельмом Ляйбніцем, Етьєном Бонно де Кондільяком, нарешті початок XX ст. з його аксіоматичним методом¹, який став імперативним у логіці та математиці й вплинув на Фердинанда де Соссюра, а пізніше на Луї Єльмслева та структурних лінгвістів, – це видатні моменти *семіотичної активності*, яка визначальна для епістемі Західного світу від її грецьких витоків до постмодернізму. Сучасний стан епістемологічної парадигми соціально-гуманітарного знання суттєво видозмінюється, приєднуючи нові когнітивні й культурно-антропологічні аспекти філософсько-культурологічних досліджень.

© Андрейчук Н., 2015

¹ Аксіоматичним методом у логіці називають процедуру, яка забезпечує генерування цілісної системи (e.g., науки) відповідно до спеціальних правил логічної дедукції з опорою на певні базові пропозиції (аксіоми чи постулати), які зі свого боку виформовуються з низки базових термінів. Ці терміни й аксіоми визначаються довільно або будуються на основі моделі, яка забезпечує певну інтуїтивну гарантію їхньої істинності. Найстарішими прикладами аксіоматизованих систем є силогістика Арістотеля та геометрія Евкліда. На початку XX ст. британські філософи Бертран Рассел та Альфред Норс Вайтхед здійснили спробу повністю формалізувати математику в аксіоматичний спосіб. Подібні спроби робили також біологи та психологи.

Починає увиразнюватися новий поворот цього знання, який стимулюється: а) завданнями осмислення змін, які відбуваються в семіотичному просторі культури; б) культурно-антропологічними змінами в індивідуальній та соціальній свідомості. Цьому передував зсув у європейській «лінгвосеміотичній» свідомості, який був репрезентований у працях Тартусько-Московської семіотичної школи, що розпочала осмислення простору культури в лінгвосеміотичному аспекті.

Аналіз досліджень цієї проблеми. Аналіз наукового дискурсу, зосередженого на розгляді знакових систем у тісному зв'язку з культурою (К. Аймермахер, І. Добичіна, І. Докучаєв, О. Лещак, С. Махліна, Н. Мечковська, Г. Нецименко, О. Огуй, С. Проскурін, П. Рікер, К. Стошкуч та ін.), дає підстави стверджувати, що для такого осмислення найвагомішим стає поняття *інтерпретація*, оскільки «Цивілізація існує в соціально організованих актах інтерпретації, в інтерпретативних процедурах. “Самі по собі” без використання і/чи інтерпретації техніка, інфраструктура, соціальні інститути та соціальні відносини не володіють внутрішньо притаманними їм значеннями, вони позбавлені внутрішньо притаманної їм природи» [7, с. 249]. Інтерпретація, отже, лежить в основі семіотичного простору культури, тобто простору текстів культури (у т. ч. літературних), і, відповідно, параметрів індивідуальної свідомості людини.

Мета й завдання статті. Мета цієї статті – звернувшись до фундаментальних ідей семіозису як процесу «співпраці» між знаками, об'єктами й інтерпретантами, запропонувати новий погляд на метод репродуктивної інтерпретації тексту та сформулювати низку канонів відтворення культурного семіозису в перекладі. Для досягнення мети розглянемо поняття *семіозис* та *культурний семіозис*; обґрунтуємо, що текст як семіозис підлягає лінгвосеміотичній інтерпретації, моделлю якої слугує лінгвокультурний простір носія мови; уточнимо поняття *репродуктивна інтерпретація* та сформулюємо канони перекодування тексту як продукту культурного семіозису для досягнення адекватності перекладу.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Визначення семіозису як процесу, у якому щось функціонує як знак, стало класичним для семіотики. Однак різні семіотичні проекти породили різні ідеї стосовно його тлумачення. У традиціях структуралізму семіозисом вважають таку дію, яка, установлюючи взаємозалежність між означуваним і означувальним (Фердинанд де Соссюр) чи формою вираження і формою вмісту (у термінології Луї Єльмслева), породжує знаки. У такому сенсі кожен акт мови є семіозисом, а сам термін є синонімічним до семіотичної функції [9, с. 285].

У семіотичному проекті Чарльза Пірса, який першим упровадив у семіотику термін *семіозис*, його розглянуто як процес, у якому об'єкт генерує знак, а знак породжує інтерпретанту, котра генерує наступну інтерпретанту, *ad infinitum*. Таким чином у процесі семіозису створюється потенційно нескінченний ряд інтерпретант. Знак (*репрезентамен*) заміщає щось (його *об'єкт*) для когось (його *інтерпретанта*) у певному аспекті (цей аспект Ч. Пірс називає *основою*). Відношення між репрезентаменом, об'єктом, інтерпретантою та основою визначає природу семіозису й має два вектори: репрезентація та детермінація. Об'єкт «детермінує» інтерпретанту, репрезентамен та інтерпретанта «репрезентують» об'єкт. Отож об'єкт репрезентації може бути пізнаний лише через дослідження породжених ним знаків. У листі до леді Велбі 12 жовтня 1904 р. Ч. Пірс наголошує що найвища міра реальності досяжна лише з допомогою знаків [11].

Семіозис – діяльність знака для виробництва своєї інтерпретанти, яка є єдиним можливим способом його функціонування і відображає єдину сутність відносин між знаком та універсумом. У діяльності мислення відбувається формування семіотичної моделі світу, яке стає можливим лише завдяки знакам. Відображений у свідомості людини світ перетворюється в образ світу, що становить початкову точку творення знака. Результатом накопичення інформації про світ, що супроводжується утворенням мовних знаків, є формування життєвого світу людини. Останній розглядаємо як «проміжний світ» – когнітивне середовище, у якому відбувається процес знакотворення, тобто встановлюється зв'язок між світом речей і світом мови¹.

¹ Е. Гуссерль увів це поняття в роботі «Криза європейських наук і трансцендентальна феноменологія» [3], перша частина якої вийшла в січні 1936 р. в Белграді, а повне видання – лише після смерті автора. Розвиваючи ідею життєвого світу, Е. Гуссерль стверджує, що він є смисловим фундаментом усякого людського знання. Він породжується життєвою активністю трансцендентального Я, є теоретичним узагальненням на основі очевид-

Структурну організацію життєвого світу людини забезпечує культура. Уперше думку про те, що культура є «генератором структурності», випрацювали представники Тартусько-Московської школи Ю. Лотман та Б. Успенський [5]. У серпні 1970 р. на IV Літній школі семіотики, яка відбувалася в Тарту, Ю. Лотман упровадив термін *семіотика культури* й чітко сформулював її завдання [6]. Того ж року Ю. Лотман та Б. Успенський використали цей термін на симпозіумі з кібернетики в Тбілісі [4], а в 1971 р. вони опублікували згадувану вище статтю «Про семіотичний механізм культури» [5]. Маніфестом Тартусько-Московської школи семіотики стали «Тези до семіотичного вивчення культур (у застосуванні до слов'янських текстів)» [8], що їх написав Ю. Лотман разом із московськими колегами В. Івановим, В. Тороповим, О. П'ятигорським та Б. Успенським для VII Міжнародного Конгресу славистів, який відбувся у Варшаві 1973 р.¹ Ці тези остаточно засвідчили появу нової галузі досліджень: семіотики культури, вагомість якої сьогодні не викликає сумнівів [14; 16].

Ядром семіотичного дослідження культури став текст культури та культурний механізм перетворення інформації в текст: процес генерування та кодування смислів. У цьому дослідженні комунікативно-орієнтований процес кодування культурних текстів будемо розглядати як **культурний семіозис**. Життєвий світ людини, який було визначено як середовище кодування (знакотворення) та декодування (інтерпретації) смислів, є одночасно середовищем культурного семіозису. Останній – це основа комунікації, що в сучасні мовознавці розглядають як процес, у якому учасники оперують кодами (Г. Бурова, Дж. Ділі, І. Добичіна, І. Колегаєва, Н. Мечковська, М. Нікітін, Р. Якобсон та ін.). Лінгвосеміотичне тлумачення коду передбачає виокремлення трьох аспектів: 1) код як установлення відношення між знаком і об'єктом; 2) код як відношення між об'єктами в тексті, що забезпечує розкриття смислу мовного знака; 3) код як відношення знаків у тексті, що відображають соціально, історично та культурно зумовлені зв'язки об'єктів, визначальні для певного типу дискурсу – **лінгвокультурний код**. Лінгвокультурні коди є інтерсуб'єктивними феноменами, які вкорінені в історію та життя суспільства і становлять найважливішу частину системи конвенцій, що склалися в культурі етносу. **Інтерпретаційна модель, яка дає змогу виявити структури смислу через варіативність мовних кодів, становить лінгвокультурний простір носія мови конкретної епохи** (далі – ЛКП). ЛКП забезпечує адекватний аналіз мовних явищ, оскільки розглядає їх на перехресті когніції та комунікації (докладніше див. [1, с. 84–118]).

Бачення комунікативного процесу як культурного семіозису ґрунтується на його тлумаченні як процесу кодування та декодування структур смислу із застосуванням ЛКП як моделі життєвого світу людини, що одночасно слугує моделлю інтерпретації. Інтерпретацію розглядаємо як пізнавальну процедуру, яка має за мету розуміння. З опорою на герменевтичні ідеї Еміліо Бетті² вважаємо, що об'єктом інтерпретації в *герменевтичному* сенсі є суб'єктивність іншого. Вона визначає смисловмісну форму, у якій об'єктивований «дух», котрий таким чином стає доступним для іншого «духу» (інтерпретатора). У *лінгвосеміотичному* сенсі таким об'єктом є текст культури як продукт культурного семіозису.

Поняття *інтерпретація* Е. Бетті узагальнює в чотирьох канонах (формулювання канонів цит. за [13, с. 92]). **Перший канон** стосується предмету інтерпретації: смисловмісні форми автономні і мають власну логіку розвитку. Цей канон тлумачимо як автономність закодованого тексту. **Другий**

ностей первинного досвіду, тобто самого життєвого світу, котрий надає матеріал, зокрема й для філософських побудов [3, с. 152]. Отже, світ у феноменології постає як особливий життєвий світ, що формується із суджень про світ (*doxa*). На думку Ф. Бацевича, таке розуміння близьке до ідей неогумбольдтіанства щодо проміжного світу, який складається із значень мови та перебуває між свідомістю людини й об'єктивним світом речей [2, с. 144].

¹ Тези були опубліковані російською мовою у Польщі як тези Конгресу й англійською мовою в Нідерландах у видавництві «Mouton» [15]. Ще одна англійська версія була видана в Нідерландах 1975 р. в оглядовому виданні за редакцією Т. Сібока [12].

² Еміліо Бетті (1890–1968) народився в Камеріно (Італія). Мав докторські ступені з права та філософії. Викладав право в італійських університетах, а з 1917 р. – у Франкфуртському університеті (Німеччина). Там вивчав теорію інтерпретації Вільгельма Дільтея, що стали опорними для його підходу. В Німеччині опублікував низку статей, які зробили його відомим як герменевта. 1948 р. Бетті повернувся в Італію, де викладав право в Римському університеті, а згодом заснував і очолив Інститут інтерпретативної теорії. Жодна з основних робіт Бетті не була перекладена англійською мовою. Окремі уривки переклала Сюзанна Ноукс та Джозеф Бляйхер. Вклад Бетті в герменевтику здебільшого відомий з аналізу, який знаходимо в працях Ганса-Георга Гадамера, Еріка Хірша, Річарда Палмера та інших вчених.

канон стосується когерентності значення: взаємозв'язки елементів між собою та між елементами й цілісною формою дають змогу взаємно видіяти й тлумачити елементи стосовно цілого – і навпаки. Цей канон співвідносний із нашою ідеєю стосовно зв'язку базових, лінгвокультурних та гіперкодів у дискурсі.¹ **Третій канон** Бетті формулює таким чином: слід адаптувати та інтегрувати розуміння відповідно до власного розумового горизонту, щоб реконструювати творчий процес автора тексту. Цей канон відповідає нашому тлумаченню ЛКП як моделі інтерпретації, яка виформовується в межах «горизонту», визначених нашим життєвим світом. **Четвертий канон** – співвідносність значення. Тут Е. Бетті наголошує, що слід працювати дуже зосереджено (*give one's full attention and intellectual openness*), щоб уникнути «насильства» над інтерпретацією (*to avoid violence to the process of interpretation*). А щоб повністю зануритися в процес, слід мати відповідні фонові знання [13, с. 92]. У цьому каноні знову наголошено на «інтелектуальній відкритості» щодо інтерпретованого тексту, тобто певній конгеніальній налаштованості стосовно предмета. У нашому тлумаченні цей канон співвідноситься зі спрямованістю інтерпретації на реконструювання ЛКП відправника.

Канони Е. Бетті об'єднують його з традиціями Ф. Шляєрмахера та В. Дільтея. Вони привертають увагу до зв'язку адекватності інтерпретації та відношення між об'єктом (суб'єктивністю автора) і суб'єктом (суб'єктивністю інтерпретатора). Програма Е. Бетті визначає спектр завдань інтерпретатора, указуючи, що в різних галузях інтерпретативна діяльність може бути різною: а) репродуктивна інтерпретація, яку використовують у процесі перекладу, у театральних виставах та музиці; б) нормативна інтерпретація, яка «працює» в юриспруденції, теології і психології; в) феноменологічна інтерпретація, яка охоплює історію та освіту [13, с. 92]. Попри дискусійність цієї класифікації, плідним для цього дослідження, спрямованого на те, щоб виявити потенціал методу лінгвoseміотичної інтерпретації для перекладацьких студій, вважаємо термін *репродуктивна інтерпретація*. Фактично праця перекладача полягає в репродуктивній інтерпретації. Закодований текст приводить у дію лінгвoseміотичний механізм керування процесом його інтерпретації, який забезпечується застосуванням трихотомії інтерпретант. Цей механізм охоплює: а) установлення зв'язку з конкретними «денотативними подіями» (подієва інтерпретанта); б) ідентифікацію ментального стереотипу, представленого сукупністю когнітивних структур зі знаковим втіленням у тексті певного жанру (поняттєва інтерпретанта); в) з'ясування оцінки повідомлення через установлення конотату зв'язків основних денотативних полів тексту (культурна інтерпретанта). Застосування цієї трихотомії відображає не лише аналіз лінгвістичних параметрів тексту, а й рух та структурування смислів у свідомості відправника (автора) й отримувача. Перекладач через аналіз лінгвокультурного кодування тексту (лінгвістичних механізмів тексту) відтворює ЛКП автора. Його власний ЛКП визначає вибір засобів перекодування тексту. При цьому цільова настанова перекладача полягає у зведенні до мінімуму розбіжностей у лінгвокультурних тезаурусах автора і його іншомовних читачів.

Отже, репродуктивну інтерпретацію, спрямовану на реконструювання ЛКП автора через аналіз кодування тексту, перекладач використовує для забезпечення адекватного перекодування тексту. Отримувач (читач) має справу з перекодованим текстом, який інтерпретує відповідно до власного ЛКП. Інтерпретатор-перекладознавець працює з двома (чи з більшою кількістю в разі множинності перекладів) текстами (див. рис. 1). Перекладознавчий аналіз спрямований на зіставне вивчення лінгвокультурного кодування тексту оригіналу та перекладу. Отже, він відрізняється від герменевтичних проєктів, у яких об'єкт інтерпретації – це інший суб'єкт, який виступає не як річ, а як співрозмовник, учасник суб'єктивного життя самого інтерпретатора. Однак для герменевта, семіотика й перекладознавця предметом інтерпретації є «смисловмісна форма» (репрезентамен), у якій об'єктивовано «дух» (інтерпретанту), що доступний для іншого «духу» (інтерпретатора-отримувача).

Підсумовуючи, сформулюємо низку канонів, на які, на нашу думку, спирається застосування лінгвoseміотичного підходу в перекладознавчих студіях: 1) канон комунікативної інтенції автора, яка втілена у «вихідних» лінгвокультурних кодах; 2) канон відтворення «вихідних» кодів із використанням ЛКП як моделі інтерпретації; 3) третій канон – герменевтична «конгеніальна установка» щодо предмета, яка потребує адекватного рівня компетенції інтерпретатора-перекладача стосовно ЛКП автора; 4) четвертий канон – канон повноти відтворення. У методологічному аспекті він означає, що прагнення до об'єктивності інтерпретації (у сенсі другого канону) не означає прагнення позбутися власного ЛКП перекладача.

¹ До категорійної системи лінгвокультурного простору належать мовні коди трьох типів: а) базові коди – окремі знаконосії (імена денотатів); б) лінгвокультурні коди – дискурсно зумовлені зв'язки однорідних субкодів (денотативних полів); в) гіперкоди – ідеологічні пресупозиції тексту [1, с. 101].

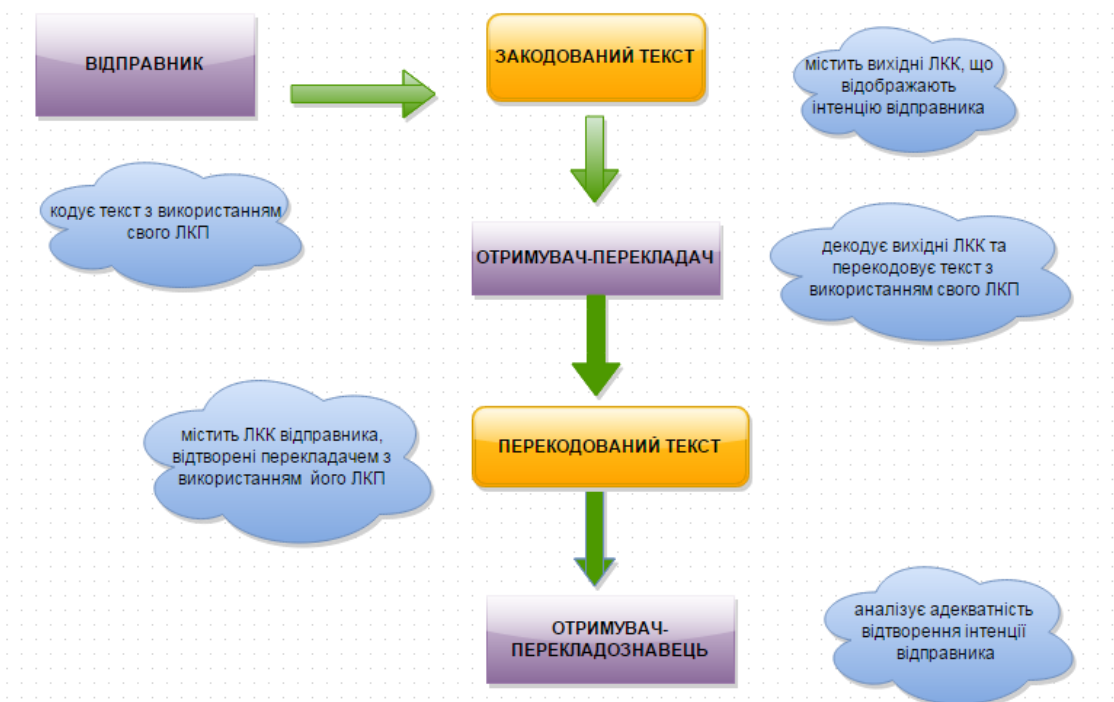

Рис. 1. Лінгвосеміотичне тлумачення репродуктивної інтерпретації

Запропоновані вище канони узгоджуються з концепцією відкритості тексту для перекладу в семіотичних студіях. Оскільки текст є простором знакової реальності, то він завжди може бути декодований із використанням трієстої за своєю природою інтерпретанти й повторно закодований із використанням іншої системи кодів. Невідповідності в перекладі можуть бути пов'язані в розбіжностями у способах кодування.

Висновки та перспективи подальшого дослідження. Варто наголосити: оскільки текст як культурний семіозис підлягає лінгвосеміотичній інтерпретації, то фундаментальні ідеї семіозису як процесу «співпраці» між знаками, об'єктами та інтерпретантами можуть слугувати основою випрацювання методу репродуктивної інтерпретації тексту.

Останній опирається на низку канонів відтворення культурного семіозису в перекладі. Оскільки переклад як один із найважливіших культурних процесів, починаючи від Р. Якобсона, розглядають як інтерпретацію знаків [10, с. 260–266], то запропонований лінгвосеміотичний підхід до аналізу процесів кодування/декодування/перекодування тексту має вагомий потенціал для перекладознавчих студій. Попри відсутність експліцитно вираженого розуміння, ідеї, що їх випрацювала лінгвосеміотика, плідні для їх розвитку.

Джерела та література

1. Андрейчук Н. І. Семіотика лінгвокультурного простору Англії кінця XV – початку XVII століття : монографія / Н. І. Андрейчук. – Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2011. – 280 с.
2. Бацевич Ф. С. Філософія мови : історія лінгвофілософських учень : підручник / Ф. С. Бацевич. – К. : ВЦ «Академія», 2008. – 240 с.
3. Гуссерль Э. Кризис европейских наук и трансцендентальная феноменология / Эдмунд Гуссерль. – СПб. : Владимир Даль, 2004. – 400 с.
4. Лотман Ю. М. Семіотика культури / Ю. М. Лотман, Б. А. Успенский // Информационные процессы, эвристическое программирование, проблемы нейрокибернетики, моделирование автоматами, распознавание образов, проблемы семиотики : материалы V Всесоюз. Симп. по кибернетике, Тбилиси, 25–29 окт. 1970 г. – Тбилиси, 1970. – С. 307–308.
5. Лотман Ю. О семиотическом механизме культуры / Ю. Лотман, Б. Успенский // Труды по знаковым системам V : Уч. зап. Тартус. гос. ун-та. – Тарту : Изд-во Тартус. гос. ун-та, 1971. – Вып. 284. – С. 144–166.
6. Лотман Ю. М. Предложения по программе IV Летней школы по вторичным моделирующим системам / Ю. Лотман // Тез. докл. IV Летней школы по вторичным моделирующим системам, 17–24 авг. 1970 г. – Тарту : Тартус. гос. ун-т, 1970. – С. 3–7.

7. Пигров К. С. Созидающее слово, или цивилизация как констелляция смыслов / К. С. Пигров // Цивилизация: вызовы современности : сб. ст. / под ред. М. С. Уварова. – СПб. : Изд-во С.-Петерб. ун-та, 2009. – С. 255–259.
8. Тезисы к семиотическому изучению культур (в применении к славянским текстам) / В. В. Иванов, Ю. М. Лотман, А. М. Пятигорский, В. Н. Топоров, Б. А. Успенский // *Semiotyka i struktura tekstu : Studia poświęcone VII Międzynarodowemu kongresowi slawistów*: Warszawa 1973. – Wrocław : Ossolineum, Wydawnictwo Polskiej Akademii Nauk, 1973. – S. 9–32.
9. Greimas A. J. *Semiotics and Language : An Analytical Dictionary* / A. J. Greimas and J. Courtés ; [Gen. ed. Thomas A. Sebeok]. – Bloomington : Indiana University Press, 1979. – 409 p.
10. Jacobson R. *On Linguistic Aspects of Translation* / Roman Jakobson // *Selected Writings. Word and Language*. – The Hague : Mouton & Co. Printers, 1971. – P. 260–266.
11. Letter of 12 October from Pierce to Lady Welby // *Semiotics and Significs. The correspondence between Charles S. Pierce and Victoria Lady Welby* / [ed. Charles S. Hardwick]. – Bloomington : Indiana University Press, 1977. – P. 22–36.
12. Theses on the semiotic study of cultures (as applied to Slavic texts) / Jurij M. Lotman, B. A. Uspenskij, V. V. Ivanov, V. N. Toporov, A. M. Pjatigorskij // *The Tell-Tale Sign: A Survey of Semiotics*; [ed. Thomas A. Sebeok]. – Lisse (Netherlands) : The Peter de Ridder Press, 1975. – P. 57–84.
13. Pressler Ch. A. *Sociology and Interpretation: from Weber to Habermas* / Charles A. Pressler, Fabio B. Dasilva. – Albany : State University of New York Press, 1996. – 208 p.
14. Torop P. Cultural semiotics and culture / Peeter Torop // *Sign Systems Studies*. – 1999. – Vol. 27. – P. 9–3.
15. Uspenskij B. A. Theses on the semiotic study of cultures (as applied to Slavic texts) / V. V. Ivanov, V. N. Toporov, A. M. Pjatigorskij, Ju. M. Lotman // *Structure of Texts and Semiotics of Culture* [Jan van der Eng, Grygar Mojmír (eds.)]. – The Hague, Paris : Mouton, 1973. – P. 1–28.
16. Winner I. P. The Semiotics of cultural texts / Irene Portius Winner, Thomas G. Winner // *Semiotica*. – 1976. – 18:2. – P. 101–156.

Андрейчук Надежда. Репродуктивная интерпретация текста: в поисках канонов воспроизведения культурного семиозиса в переводе. Статья посвящена рассмотрению репродуктивной интерпретации как методу анализа текста. Предложенное лингвосомиотическое видение коммуникативного процесса основано на его определении как процесса кодирования, декодирования и перекодирования структур смысла с применением категории лингвокультурного пространства как модели жизненного мира человека. Коммуникативно-ориентированный процесс кодирования культурных текстов рассматривается как культурный семиозис. Постулируется, что жизненный мир человека является средой кодирования (порождения знаков) и декодирования (интерпретации) смыслов и одновременно средой культурного семиозиса. Аргументируется возможность использования лингвосомиотической категории лингвокультурного пространства для истолкования репродуктивной интерпретации как объекта переводоведческого исследования текста. Сформулировано несколько канонов, которые являются ключевыми для использования лингвосомиотического подхода в переводоведческих исследованиях: 1) канон коммуникативной интенции автора; 2) канон воспроизведения «исходных» кодов с использованием лингвокультурного пространства как модели интерпретации; 3) канон «конгениальной установки» по отношению к предмету; 4) канон полноты воспроизведения.

Ключевые слова: репродуктивная интерпретация, жизненный мир человека, лингвокультурное пространство, кодирование/декодирование/перекодирование текста, культурный семиозис, переводоведческие исследования.

Andreychuk Nadiya. Reproductive Text Interpretation: Looking for the Canons of Rendering Cultural Semiosis in Translation. The paper studies reproductive interpretation as a text analysis method. The suggested lingual-and-semiotic vision of the communicative process is based on the claim that the latter is the process of encoding, decoding and recoding of sense structures. It is postulated that human life-world is the medium of encoding (generation of signs) and decoding (interpretation) of senses and thus is the medium of cultural semiosis. The category of lingual-and-cultural space is viewed as a model of human life-world which also serves as a model of interpretation. Communication-oriented process of cultural texts encoding is regarded as cultural semiosis. Arguments are put forward to prove the possibility of applying the category of lingual-and-cultural space to elucidate reproductive interpretation of cultural texts. A set of canons have been formulated which provide evidence to the fact that lingual-and-semiotic approach has substantial research potential in Translation Studies: 1) the canon of the author's communicative intention; 2) the canon of the reproduction of «original» codes using lingual-and-cultural space as the interpretation model; 3) the canon of «congenial setting» in reference to the subject; 4) the canon of the completeness of reproduction.

Key words: reproductive interpretation, lingual-and-cultural space, human life-world, encoding/decoding/recoding of the text, cultural semiosis, Translation Studies.

Стаття надійшла до редколегії
10.04.2015 р.